

3. Bezpečnostní předpisy a protipožární ochrana

3.1. Bezpečnostní předpisy

RIZIKA OBJEKTIVNÍ A SUBJEKTIVNÍ

Život přináší dost příležitostí k úrazu. Ať jedeme autobusem nebo se procházíme v parku, vždy se vyskytuje možnost, že se něco nepředvídatelného stane. Při procházce na nás může spadnout větev nebo se do našeho lýtka zakousne vzteklý pes. To jsou **rizika objektivní**, protože jsou způsobena okolím či prostředím, ve kterém se nacházíme. Vlastně jim lze jen předcházet. Proto se doporučuje **neustále sledovat dění kolem sebe**, dodržovat bezpečnostní předpisy, upozorňovat děti na možná nebezpečí. A snažit se myslet tak trochu za jiné.

Subjektivní rizika vycházejí z nás samotných. Někdo má tak zvanou kliku a i v riskantních situacích vyvázne a nic se mu nestane. Známe ale jistě i „*katastrofické typy*“, jimž spadne krajíc na zem vždy namazanou plochou, zakopnou i na rovné podlaze, zabloudí i v rekreačním lesíku na kraji obce...Ale vážněji: některé děti jsou opravdu zbrklé, netrpělivé, neposlušné atd., ty pak občas zapříčiní nehody a následné úrazy. Ostatně - i dospívající a dospělí... Věnujte jim dostatečnou pozornost, a tak se snažte nehodám předcházet, protože mnohé situace se dají předvídat.

Pro lepší vysvětlení uvedeme příklad: *Pionýrský oddíl byl na výletě. Část trasy vedla po silnici. Nezbyvalo než seřadit děti a jít po vozovce. Protože instruktor a vedoucí znali své svěřence velice dobře, věděli, že Aleš je chlapec velice hbitý, pohybově aktivní ale také roztěkaný. Instruktor ho proto chytl hned za ruku a vytvořil s ním první dvojici. Tím si zajistil, že Aleš neskočil pod auto, protože na druhé straně silnice uviděl cosi, co hned musel běžet prozkoumat. Instruktor ho však držel pevně... Tímto jednoduchým a nenásilným opatřením se vyvarovali možného úrazu.* (Dítě také můžeme svěřit do péče jinému dítěti, o kterém víme, že je spolehlivé a svého kamaráda uhlídá.)

Pokud se však přece jenom ocitneme v situaci, která by mohla opravdu vážně ohrozit život dětí i náš, snažme se udržet chladný rozum. Neztrácejme hlavu, nejednejme vyděšeně, nepanikařme a nedávejme najevo nervozitu, pokud už se něco stane. Bude to možná dost těžké, ale zvládnout se to dá.

PRÁVNÍ RÁMEC BOZP PRO ČINNOST DĚTÍ A MLÁDEŽE

Nejprve trochu o právním rámci postavení instruktorů - tedy nezletilých. (O právní problematice, zákonech, předpisech a nařízeních pojednáváme podrobněji ve 4. kapitole „Právní minimum“).

Plnou právní zodpovědnost za všechno, co se v oddíle, v pionýrské skupině nebo na táboře děje, koná a pořádá, nese vedoucí oddílu, skupiny nebo tábora. Tedy i za bezpečnost a zdraví dětí i instruktorů. Zjednodušeně řečeno: pověří-li vedoucí nebo vedení pionýrské skupiny instruktora vedením družiny, přípravou nějakého výletu, vedením oddílové schůzky – a vlastně jakékoliv činnosti, **propůjčuje** mu také část své zodpovědnosti, dává mu důvěru, že se bude chovat zodpovědně i on. Neriskuje přitom jen svou „funkcí“, ale i osobní pověst, pověst oddílu, skupiny, celého sdružení Pionýr a v případě jakéhokoliv neštěstí i možný právní postih. Nedivme se proto, že i ti nejlepší vedoucí dovedou být i nepříjemní a zdánlivě „nekamarádští“ ve vztahu k instruktorům. Nebo je snad „kamarádké“ připustit, aby se kvůli „dobrým vztahům“ v oddíle či ve/na skupině připouštěla nekázeň, nedbalost, lehkomyšlnost - základní kořeny ohrožení zdraví a bezpečnosti dětí?

Pro jakoukoliv lidskou činnost stanoví platné právo určitý rámec. Platí to i pro osoby, které na základě svých pracovních či jiných povinností vykonávají dohled nad nezletilými. Následuje citace pro naši oblast nejdůležitějších ustanovení občanského zákoníku a sice § 9 a § 422.

Nezletilí mají způsobilost jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a volní vyspělosti odpovídající jejich věku.

- Nezletilý nebo ten, kdo je stížen duševní chorobou, odpovídá za škodu jím způsobenou, je-li schopen ovládnout své jednání a posoudit jeho následky: společně a nerozdílně s ním odpovídá, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled. Není-li ten, kdo způsobí škody, pro nezletilost nebo pro duševní poruchu schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, odpovídá za škodu ten, kdo je povinen vykonávat nad ním dohled.
- Kdo je povinen vykonávat dohled, zproští se odpovědnosti, jestliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal.
- Vykonává-li dohled právnická osoba, její pracovníci dohledem pověřeni sami za škodu takto vzniklou podle tohoto zákona neodpovídají: jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena.

S ohledem na skutečnost, že tato ustanovení platí nezměněna od roku 1964, k dispozici máme dostatek soudních rozhodnutí, z nichž lze usoudit, jaká je rozhodovací praxe soudu. Ta se shodla na tom, že náležitým dohledem tu nelze rozumět takový dohled, který by byl vykonáván stále, nepřetržitě a bezprostředně (na každém kroku). Lze shrnout, že každý výchovný pracovník (tedy i instruktor) by si měl počínat vždy tak, aby se odpovědnosti zprostil, a odpovědnosti se jen tehdy zprostil, jestliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal.

Je patrné, že posoudit odpovědnost kteréhokoliv konkrétního výchovného pracovníka, popřípadě její míru, není věc jednoduchá a bude vždy potřebné vyjít z povahy a okolností konkrétního případu, bude nutno:

- **Věnovat pozornost osobnosti nezletilého** - zda byl schopen ovládat své jednání (volní stránka), a posoudit následky (intelektuální stránka), úroveň těchto schopností nevyplývá automaticky z věku nezletilého. Věk však může sehrát roli v případě snížení náhrady škody způsobené nezletilým podle § 450 Občanského zákoníku.
- **Posoudit, v jakých podmínkách došlo k jednání, jež zapříčinilo škodu**, zda šlo o přecházení křižovatky ve městě nebo sbírání lesních plodů v lese. Pro posouzení oněch konkrétních podmínek je nutno vyjít i z denní doby, kdy bylo jednáno, popřípadě ročního období a počasí. Není možno zde vyjmenovat všechny faktory, některé situace lze jen těžko předpokládat.
- **Zjistit, jak byla připravena činnost**, při níž došlo ke vzniku škody, neboli, jak byla zajištěna z materiálního i personálního hlediska. Z toho vyplývá, že neexistují nějaké jednou dané požadavky na náležitý dohled. Někdy postačí jen prostý dozor známý ze školního prostředí, např. ve školní jídelně, jindy budou nutná přísná bezpečnostní opatření spojená s prohlídkou a znalostí terénu, například při koupání.

Připomeňme si - a berme to vážně: podle nejrůznějších statistik se ukazuje, že častými zdroji rizik pro zdraví a bezpečnost dětí je jejich **neukázněnost**. Ta může jistě vycházet z jejich individuálních vlastností, ale při organizované činnosti oddílu, družiny i na táborech ji také může způsobit **nedbalost** vedoucího nebo instruktora, **nedostatečně připravená činnost**, lehkomyšlnost, snaha „ulehčit si“, pozměnit „podle vlastního názoru“ instruktora naplánovanou a určenou činnost. Není asi náhodná zkušenost vedoucích táborů, podle níž dochází k úrazům nejčastěji při tzv. „osobním volnu“ nebo při volné a nekontrolované činnosti družin a oddílů. Dalším nebezpečným faktorem pro zdraví a bezpečnost dětí je jejich **únava**.

Podrobněji se těmito problémům věnujeme i v dalších kapitolách o metodách činnosti, první pomoci, hygieně i základech pedagogiky a psychologie. Ono to totiž všechno souvisí a člověk, který dovede vymýšlet sebelepší programy a hry, může být do jisté míry i nebezpečnou „neřízenou střelou“, která napáchá víc škody, než užítu, pokud zapomene na svou povinnost dbát na zdraví a bezpečnost svěřených dětí.

ZÁSADY BEZPEČNOSTI PRO JEDNOTLIVÉ ČINNOSTI

Před každou akcí oddílu i družiny, je vedoucí i instruktor povinen upozornit všechny účastníky na možná nebezpečí, a určit podmínky chování v místnosti, přesunu kolektivu (např. přecházení frekventovaných míst, nastupování do vlaku apod.), stanovit pravidla pro bezpečné plnění úkolů, jako zacházení s tábornickým nářadím atd.

Obsah naší činnosti stanovují plány pionýrských skupin, oddílů, táborů. Jak už bylo řečeno: konkrétní zodpovědnost za jejich uskutečňování nesou dospělí vedoucí, kteří provedením jejich dílčích částí (vedení družin, schůzek, akcí) svěřují nezletilým instruktorům. Se základními zásadami bezpečnosti při práci s dětmi ses už jistě seznámil/a, při získání pionýrského minima.

Stává se ale občas, že instruktor v dobré vůli navrhne, nebo chce uskutečnit s dětmi něco, co považuje za zajímavé a přitažlivé - a „narazí“. Vedoucí jeho dobře míněný návrh prostě zamítne. Problém je v tom, že ne všechny druhy činností, které děti zajímají, baví a někdy i požadují, může samostatně vést nezletilý instruktor, instruktorka. Přítomnost zodpovědného kvalifikovaného vedoucího je při nich prostě nutná, důvodem je už zmíněný právní požadavek kvalifikovaného dohledu. Záleží samozřejmě i na tom, kolik důvěry dokázal instruktor získat svým předchozím zodpovědným jednáním. Ví-li vedoucí, že je na instruktora spolehnutí, může mu jistě svěřit i rizikovější aktivity.

Zásady bezpečnosti pro různé činnosti uvádíme poměrně podrobně, protože jejich znalost určitě pomůže ke klidnějšímu a bezpečnějšímu průběhu všech oddílových i skupinových aktivit a stává se také, že z různých důvodů (úraz, náhlé onemocnění vedoucího) nezbyvá nic jiného, než aby se „velení“ chopil právě instruktor. *Pro klid duše: vedoucí za činnost pod vedením instruktora odpovídá, i když není přítomen.*

Při pěších přesunech, na vycházkách a výletech:

- Účastníky seznámit vždy se směrem, trasou a cílem výletu.
- Při hrách a pochodu se vyhýbat svahům a velkému sklonu, kamenitým a suťovým stráním, převislým skalám, lomům apod.
- Při zdolávání přírodních překážek dávat dětem záchranu.
- Poučit děti o možnosti pokousání zvířaty a nakažení vzteklinou, pobodání hmyzem, uštknutí jedovatým hadem, v listnatých lesích dávat pozor na klíšťaťata.
- Upozornit děti na jedovaté rostliny a houby.
- Tělesně slabé a málo otužilé děti nebrat na náročné túry.
- Jednotlivce zásadně nepouštět ani na menší túry samostatně.
- Pozor na úpal, úžeh, záněty spojivek.
- V mlze neztratit spojení mezi jednotlivými členy skupiny.
- Před cestou zkontrolovat oblečení, výzbroj a výstroj, která musí být v dobrém stavu a odpovídat plánované akci.
- Ve skupině musí být alespoň jeden zkušený člen, jehož znalosti pomohou překonat případné nebezpečí a který může zastoupit vedoucího akce (i instruktora).

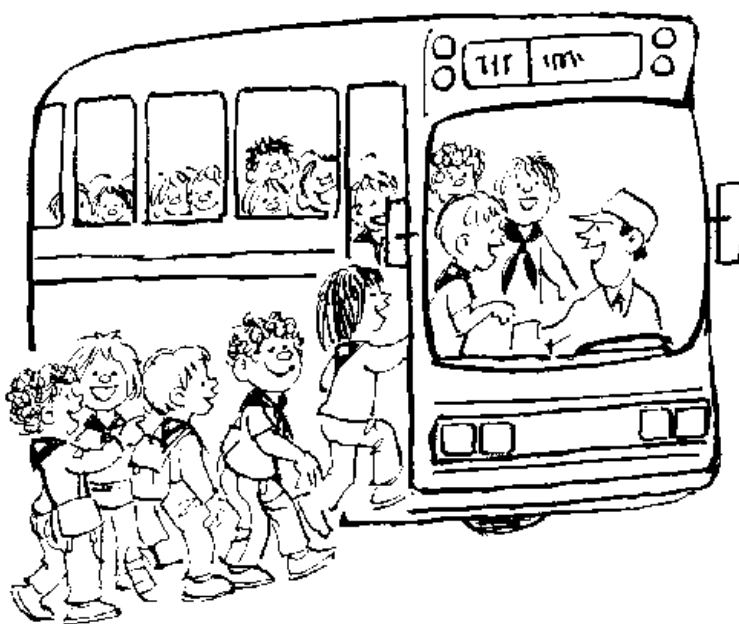
- První zastávku udělat vždy po 10 – 15 minutách a věnovat ji úpravě výstroje, další zastávka – mladší děti po 2 – 3 km chůze, starší po 4 – 5 km. Je-li pochod delší než 4 hodiny, počítat s přestávkou nejméně 1,5 hodiny, ze letního vedra až 2 hodiny.
- Do časového rozvrhu zařadit rezervu 1 – 2 hodiny pro nepředvídané případy.
- Tempo pochodu se řídí nejméně zdatným jedincem.
- Jeden instruktor/vedoucí jde vpředu, druhý vzadu skupiny.
- V zimě pozor na zamrzlé potoky ap. – při jejich přecházení.

Při chůzi po silnici:

- Organizovaná skupina dětí musí být vedena osobou starší 15 let, způsobilou na skupinu řádně dohlížet. Tato skupina jde po chodníku vždy vpravo nebo po levé krajnici nejvýše ve dvojstupu.
- Nemůže-li jít po chodníku nebo po levé krajnici, smí užít vozovky. Pak je to pochodující útvar a platí pro něj ustanovení jako pro vozidla. V tomto případě pak pochoduje útvar po pravé straně vozovky.
- Za snížené viditelnosti musí být pochodující útvar označen vpředu po obou stranách neoslňujícím bílým světlem a vzadu rovněž po obou stranách červeným světlem.
- Jiné neorganizované skupiny dětí a mládeže se řídí ustanoveními pro chodce, tj. vždy vlevo po krajnici nebo po vozovce, musí-li ji použít, jinak po chodníku vpravo.
- Osoba, která doprovází skupinu dětí, je oprávněna při přecházení vozovky zastavovat vozidla.
- Doprovod větších dětských kolektivů na silnici se doporučuje zajistit 2 dospělými osobami, z nichž jedna jde vpředu a druhá vzadu (jednoho dospělého může nahradit kvalifikovaný-poučený instruktor).

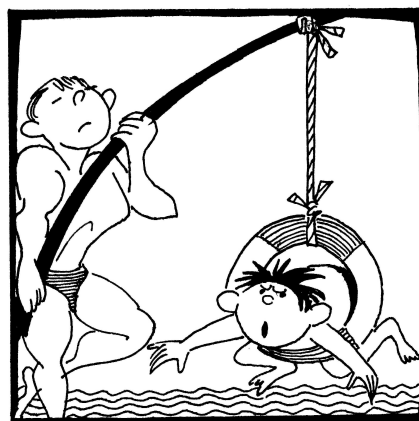
Při hromadné dopravě:

- Při výběru typu dopravy bereme v úvahu možnosti dopravních prostředků (např. vzhledem k odjezdu lidiček na víkend a zpět).
- Děti lze přepravovat jen takovými prostředky, které vyhovují příslušným dopravním předpisům.
- Za pořádek ve vozidle (vlak, autobus apod.), kterým se děti přepravují, nese plnou odpovědnost jejich vedoucí.
- Nastupovat a vystupovat organizovaně, co nejrychleji, nejbezpečněji, vždy pohromadě.
- Nedovolit dětem, aby ve vlacích pobývaly v blízkosti dveří, vykláněly se z oken, přecházely z vagónu do vagónu.
- Pokyn k nástupu dá vedoucí, až když dopravní prostředek stojí ve stanici, pověří dalšího pomocníka, aby nastoupil první a zajistil, aby se děti nerozběhly po vozidle, případně uložily bezpečně zavazadla, sám nastupuje poslední.
- V dopravním prostředku, kde není zajištěno sezení, dbá, aby se všechny děti držely pevných držadel.
- Pokyn k vystoupení dá, až prostředek stojí ve stanici, sám vystupuje první a zajišťuje bezpečnost dětí při výstupu, poslední vystupuje pomocník a kontroluje, aby všichni vystoupili a v dopravním prostředku nic nenechali.

Při koupání a plavání

- Koupat se s oddílem (družinou) osob mladších 18 let lze jen se souhlasem a za přítomnosti pověřené osoby starší 18 let (vedoucího akce) schopné vykonávat dozor u této činnosti.
- Vedoucí musí být vždy dobrý plavec.
- Koupání musí být výslovně uvedeno v plánu oddílu, skupiny (programu vícedenní výpravy tábora).
- Místo ke koupání v přírodě, s výjimkou koupání v bazénech a rekreačních rybnících, musí být projednáno s hygienikem.
- Před koupáním je třeba prozkoumat dno, přístup k vodě, hloubku vody a vyhradit prostor pro plavce i neplavce.
- Při první návštěvě koupaliště se vedoucí osobně přesvědčí o plaveckých schopnostech dětí a rozdělí je na plavce a neplavce.
- Pro neplavce platí neopouštět vyhrazený prostor, kde stačí, pokud neprobíhá výcvik neplavců, ti by měli mít plovací vestu nebo kruh či jiné rovnocenné vznášecí pomůcky.
- Ani plavci se nesmějí vzdalovat mimo stanovený prostor pro koupání.
- Neukázněné děti okamžitě vykážeme z vody.
- Osvědčilo se rozdělit děti do dvojic s tím, že se navzájem hlídají.
- S dětmi se koupe vždy aspoň jeden vedoucí, další je sleduje ze břehu.
- Vedoucí musí mít neustálý přehled o všech dětech, tedy i o těch, které se právě nekoupou.
- U koupaliště na řece nebo velké vodní ploše při koupání více než jednoho oddílu musí být na vodě loďka, obsazená dospělým a vybavená jednoduchým (i nafukovacím) záchranným kruhem na 10 m dlouhém pevném provazu.
- Při koupání více oddílů a plaveckém výcviku dětí na táboře má být přítomen zdravotník tábora.
- Do vody lze jít nejdříve hodinu po hlavním jídle nebo intenzivním cvičení, děti nesmějí být rozpálené a uhřáté.

Koupat se nesmí:

- 100 m na obě strany od mostů, přístavních můstků veřejné dopravy, překladišť a vjezdů do přístavů; v požárních bazénech a nádržích; u jezů do vzdálenosti, kterou stanoví plavební správa v plavebních komorách a jejich obvodech; v místech zakázaných a označených plavební správou nebo poříčním oddílem policie; v chovných rybnících označených majitelem; v nádržích pro odběr pitné vody.

Je zakázáno

- křížit plavební dráhu plavidel s vlastním pohonem, přibližovat se k nim, zavěšovat se a lézt na ně; zavěšovat a lézt na plavební znaky, poškozovat je a přemisťovat; vstupovat na jezy, plavební zařízení a jejich části, na přístavní můstky, určené pro účely vodní dopravy; nechat se volně unášet na nafukovacích lehátkách na vodní hladině v plavení dráze.

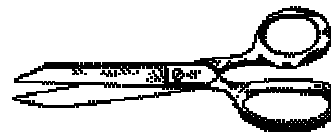
Při střelbě:

- Střelbu řídí vždy vedoucí (osoba) starší 18 roků.
- Střílet jen na místech tomu určených.
- Z malorážek a dalších palných zbraní lze střílet jen na střelnicích, povolených státními orgány.
- Vedoucí určí a srozumitelně popíše způsob a postup při nabíjení, střelbě a zjišťování zásahů.
- Nezapomínejme, že jakýkoli nástroj ke střelbě (i luk, kuše apod.) je zbraň a nepodceňujme účinky palebných prostředků.
- Nikdy a nikdo nesmí (ani nenabitou zbraní) mířit na jiného člověka.
- Nabitou zbraň nedáváme z ruky.
- Při odložení zbraně se musíme přesvědčit, zda není nabitá (u opakovacích zbraní, zda není náboj v hlavni).

Práce s náradím:

Nůžky - dětmi nejběžněji používaný nástroj.

- Pokud možno s nimi nechodit, rozhodně s nimi neběhat. Je-li nutné se s nimi pohybovat, vždy je držet zavřené a hroty dolů.
- Volit vždy vhodnou velikost a typ dle účelu použití, stříhaného materiálu, věku a zručnosti dětí

Nůž – děti běžně používají při výpravách do přírody a na táborech. Bezpečnostní pravidla pro práci s ním jsou obdobná jako pravidla pro práci s nůžkami, navíc však platí:

- Pro děti je nejvhodnější nůž zavírací. Nezavírací nůž může z pouzdra vypadnout, pouzdro samo se může poškodit či ho dítě může ztratit a riziko poranění je mnohem vyšší.
- Nedovolte, aby děti používaly nůž jako zbraň, házely s ním do stromu, zabodávaly ho do země.
- Pokud se nůž používá v činnostech, pro které není určen, snadno se poškodí a může být zdrojem úrazu.
- O nůž je třeba řádně pečovat – po každém použití ho řádně očistit a zavřít nebo uložit do pouzdra a dbát na to, aby v blízkosti nikdo nestál nebo se nepohyboval.

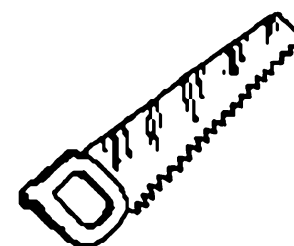
Sekera je důležitým nástrojem při pobytu v přírodě. Není určena na házení do stromu, vrhání do dálky, zasekávání do země, šermování, apod. Základem bezpečnosti je bezvadný stav sekery a dobře zvládnutá technika práce s ní.

- Musí být správně nasazena a zaklínována,
- při přepravě chráněna pouzdem,
- při chůzi ji vždy držíme za kovovou část ostřím dolů.
- Jestliže někdo pracuje se sekerou, neměl by se nikdo pohybovat nebo přihlížet v bezprostředním okolí.
- Při sekání stát vždy tak, aby při případném sklouznutí sekera nezasáhla končetinu nebo jinou část těla, pozor na odletující třísky nebo kusy špalků..
- Při osekávání větví ležícího stromu stát na opačné straně kmene, než je větev, kterou právě osekáváme.
- Štípat a sekát je nutné vždy na pevném dřevěném podkladu (špalku), nikdy ne přímo na zemi či kamenech (sekeru tak rychle zničíte, otupíme...).

Pila – existuje mnoho typů, vždy však platí:

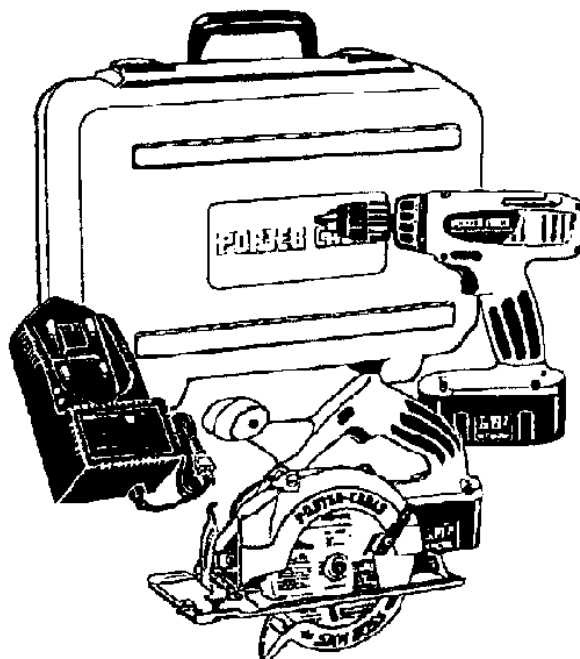
- musí být v bezvadném stavu, vždy po práci je třeba ji očistit, uložit na suché a bezpečné místo, u obloukovky povolit napínací páku, chránit před vlhkem a při delším uložení ji naolejovat nebo natřít vazelínou,
- při práci na pilu netlačíme, sílu vkládáme do tahu,
- řezané dřevo je vždy nutné zabezpečit proti posunu, převážení a sevření listu pily tím, že ho vhodně podložíme, připevníme nebo přidržíme v dostatečné vzdálenosti od místa řezu,
- pokud řezeme větší kusy dřeva, je vždy nutné, aby těm, kdo přímo řezou, někdo další přidržoval dřevo i odřezávané kusy – u obou osob je třeba dbát na bezpečnost,
- při přepravě je nutné list opatřit chráničem, aby nedošlo ke zranění osob či poničení majetku,
- při přenášení pily ji držíme vždy tak, aby byly zuby obráceny k zemi.

Elektrické přenosné nářadí

Používat je mohou jen dospělé osoby s odbornou kvalifikací. V žádném případě děti!

- Před zahájením práce musí být na nářadí provedena kontrola (vidlice, přívodní šňůry, krytů, držadla a ovládacích prvků), která pomůže prokázat jeho pracovní schopnost.
- Pokud se před započetím práce zjistí, že nářadí (příp. prodlužovací šňůry) je vlhké nebo mokré, můžeme je (prodlužovací šňůru) používat až po vyschnutí a provedení revize.
- Nářadí nesmí být připojeno do znečištěné nebo poškozené zásuvky.
- Zároveň s nářadím se revidují i pohyblivé přívody a transformátory. Je-li nutno pracovat s prodlužovací šňůrou (ne delší než 12 m), musí mít ochranný vodič, chráněnou vidlici a chráněnou pohyblivou zásuvku. Je nutno se přesvědčit, zdali vidlice i pohyblivá zásuvka jsou v tomto provedení a nejsou poškozeny
- Nářadí třídy ochrany I. se nehodí pro práci v mokřém prostředí, na kovových konstrukcích apod. V takových případech se při práci musí používat dielektrické rukavice nebo izolační transformátor a chránič.
- Jestliže nářadí vykazuje při práci mechanické závady (přehřívání, nadměrný hluk) nebo elektrické závady (nerovnoměrný běh, jiskření, vadné ovládací prvky, brnění), musí být nářadí okamžitě odpojeno.
- Revize se musí provést při každé předpokládané nebo zjištěné závadě, např. při podezření z poškození proudem, nárazem, tekutinou nebo jinými vlivy.

3.2. Protipožární příprava

VSTUPNÍ POZNÁMKY

Požár je nežádoucí, živelné a nekontrolovatelné hoření, při kterém dochází k materiálním škodám, nebo i ztrátám na lidských životech.

Mezi základní povinnosti každého občana patří, že si má počínat tak, aby svým jednáním nezpůsobil požár. Nemá kouřit a používat otevřený oheň na místech se zvýšeným nebezpečím požáru a tam, kde by mohlo dojít k jeho rozšíření. Měl by udržovat pořádek na půdách, ve sklepích a na jiných místech, ve kterých může dojít ke vzniku požáru nebo ke ztížení zásahu jednotky požární ochrany. To se jistě týká i našich táborových základů, kluboven apod. Nikdo nesmí poškozovat nebo zneužívat hasící přístroje nebo jiné věcné prostředky požární ochrany.

Přerušení hoření docílíme několika způsoby:

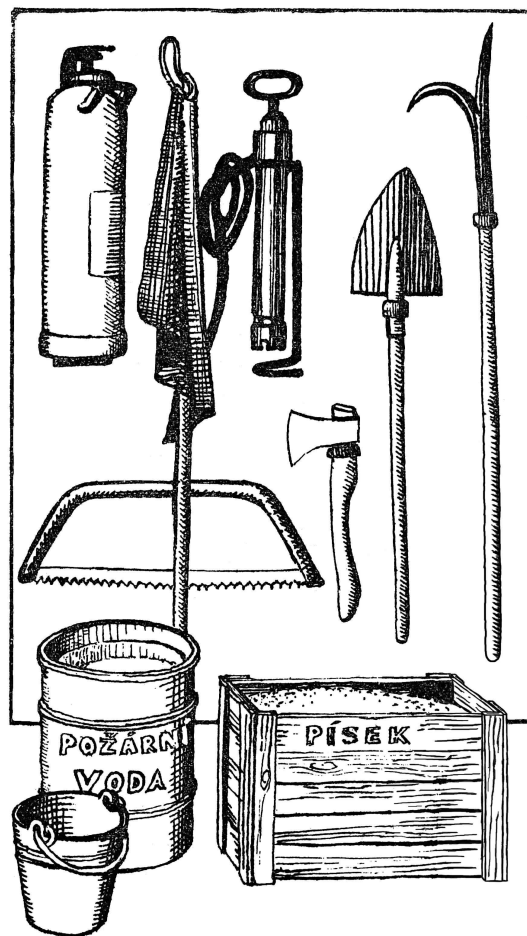
- ochlazování oblasti hoření a povrchu hořlavé látky;
- izolace oblasti hoření od hořlavé látky;
- ředění hořlavé směsi v oblasti hoření;
- inhibice – zpomalování nebo přerušování chemické reakce hoření.

JEDNODUCHÉ HASEBNÍ PROSTŘEDKY

Mezi základní hasící látky patří voda, zemina nebo písek. **Ale pozor! Voda je velmi dobrý vodič elektriny...** Voda se na hašení ohně nesmí nikdy použít tam, kde je jakýkoli elektrický vodič, tedy drát nebo elektrický spotřebič zapojený do sítě, například televizor, rádio, vařič, svítidla a podobně. Pokud jde o vznikající požár např. v bytě, můžeme použít vodu, ale jen tehdy, když při hašení proud vody nezasáhne elektrické vedení, elektrické zástrčky, rádio, televizory apod., tedy, když se nemůže vytvořit elektrický obvod.

- ➔ Voda při hašení požáru odnímá hořícím předmětům teplo, které spotřebuje na vypařování. Tím současně omezuje hoření. Na hašení požáru pomocí vody se používají požární stříkačky. Můžeme ale použít i jiné jednodušší prostředky, zvláště tehdy, když se požár teprve rozrůstá. Nejvhodnější je vědro, kbelík. Písek na hašení se ukládá do beden, u nich je vhodná lopata. Tyto prostředky – vědro, písek, lopata a tlumice¹ – by měly být umístěny na lehce přístupných místech v blízkosti budov, dílen, chat, pionýrských táborů.
- ➔ Jinou úlohu plní při hašení písek nebo hlína. Vedle toho, že odnímá hořícím předmětům teplo, omezuje a často i celkově znemožňuje přístup vzduchu k ohni. Oheň tak ztrácí svou schopnost a zhasne.

Jednoduché hasební prostředky bývají na táborech shromážděny v tzv. požárním přístřešku.

¹ tlumice je poduška z plachtoviny (do 1 m²) připevněná na dřevěné násadě

RUČNÍ HASICÍ PŘÍSTROJE

Na každém přístroji je návod k použití, zpravidla doplněný kresbami, které srozumitelně předvádí celý postup při uvádění přístroje do činnosti. Všechny ruční hasicí přístroje se musejí chránit před nárazy, mechanických poškozením, sálavým teplem i před povětrnostními vlivy.

PŘÍSTROJE	VHODNÉ NA	NEHASIT
vodní	- žhnoucí pevné látky – dřevo, papír, plastické hmoty, pryž, uhlí, slámu, textil	- zařízení pod elektrickým napětím - hořlavé kapaliny, dehet, barvy, oleje, tuky
vzducho- pěnové	- žhnoucí pevné látky – dřevo, papír, plastické hmoty, pryž, uhlí, slámu, textil - kapaliny rozpustné ve vodě – líh, éter, asfalt, benzín dehet, laky	- zařízení pod elektrickým napětím - hořící lehké kovy – hliník a jeho slitiny dural, elektron
sněhový	- kapalně látky-benzín, barvy, dehet, laky - plynné látky – acetylén, metan, svítíplyn, vodík - zařízení pod elektrickým napětím, přístroje jemné mechaniky, potraviny	sypké volně ložené hmoty – hobliny, mouku, prach
práškový	- žhnoucí pevné látky – dřevo, papíry ve svazcích, pryž, uhlí, textil - kapalně látky – benzín, dehet, olej, laky - plynné látky – acetylén, metan, vodík, zemní plyn - zařízení pod elektrickým napětím do 1000 V	volně uložené organické látky (obsahující uhlík), např. piliny, různé prachy, jemné mechanické zařízení, potraviny
halonový	- hořlavé kapaliny, oleje, tuky, vosky, dehty, - elektrická zařízení pod napětím, kabely, rozvodny, elektromotory, - motorová vozidla	na hašení pevných organických látek

Ukázka hašení přenosným hasicím přístrojem

Postup spouštění – postavíme přístroj na zem, zpod hlavičky nárazníkové armatury vyjmeme pojistku, hadici s hubicí namíříme do ohniska požáru a dlaní nebo pěstí udeříme na hlavičku nárazníkové armatury. Tím se odlomí zatavený konec tlakové nádoby a stoupač trubici se vytlačuje hasivo. Při hašení můžeme přístroj přenašet, nesmí se však pokládat nebo obracet. Hlavní hasicí účinek je ochlazovací; vedlejší účinek vytěsnění kyslíku vzniklou parou.

ROZDĚLÁVÁNÍ OHNĚ V PŘÍRODĚ

Rozdělovat ohně je dovoleno jen na místech k tomu určených a označených, popřípadě na místech, kde k tomu byl dán souhlas příslušným orgánem státní správy, popřípadě správcem pozemku.

Při rozdělování ohně je nutno dodržovat tato omezení:

- 50 metrů od lesa a dalších snadno hořlavých materiálů;
- pozor na obilí, křoviska, trávu;
- blízko musí být vhodný vodní zdroj;
- nehořlavý podklad (ne na pařezech, hrabance, rašelině, mezi kořeny stromů...);
- ohniště ohraničit kameny nebo jiným nehořlavým materiálem (obsyp pískem...);

Je zakázáno vypalovat křoviny, plevel, suchý rákos (je-li potřeba uložíme je na kompost);

- táborové ohně nerozděláváme hořlavinami (pouze suchým chrastím nebo šiškami, (správně táborníci používají na slavnostní ohně smolných pochodní));
- je zakázáno spalovat odpadky, které mají vysoký podíl umělých hmot.

⇒ **Ohňostroje a další druhy zábavné pyrotechniky lze provozovat jen za dozoru dospělé osoby.**

Používání vařičů v přírodě

Vařiče a spotřebiče rozdělujeme podle druhu paliva – tuhá, plynná, kapalná a elektrická.

- seznámíme se vždy s návodem od výrobce;
- dodržujeme bezpečné vzdálenosti od hořlavých hmot;
- používáme vždy jen tepelná zařízení, která byla schválena, popř. certifikována nebo odzkoušena z hlediska požární bezpečnosti akreditovanou zkušební laboratoří.

Vařiče na pevný líh (benzín, propan-butan,petrolej) umísťujeme na nehořlavé hmoty (kámen, cihla) a dbáme i na boky – mohl by vyšlehnout plamen např. na suchou trávu.

Sušení mokrých věcí

Při sušení mokrých oděvů a vlhkých bot:

- zajistíme dozor při rozvěšování oděvů poblíž zdrojů tepla.
- dáváme pozor, aby byla dodržena bezpečnostní vzdálenost jeden metr od přímotopného topidla.

Uskladňování věcí:

- na půdě lze skladovat předměty od vnějšího povrchu komínového tělesa 1 metr;
- slavnostní oheň lze dělat na táborové základně od volně ložené zásobní hromady dřeva na 6,5 metrů;
- ve skladu dřeva – dřevníku se může skladovat jen dřevo, chrastí a šišky na podpal;
- v uhelně musí být větratelný prostor 3 metrů nad uskladněným uhlím.

Pamatuj !

Hlásíme-li požár (telefonicky, osobně) nesmíme zapomenout sdělit:

Kde hoří – adresa, obec, ulice, číslo domu, místo události.

Co hoří – druh objektu, podlaží ve kterém hoří, druh hořlavé látky apod.

Kdo a odkud volá – jméno, adresa, číslo telefonu.

3.3. POJIŠTĚNÍ

Přes všechna možná opatření, tak může dojít k úrazu. Základní informace o pojištění obsahovalo Pionýrské minimum, proto jen připomeneme, že existuje:

ÚRAZOVÉ POJIŠTĚNÍ

Nejvýznamnějším pojistným zajištěním naší činnosti je pojistná smlouva uzavřená mezi Českou radou dětí a mládeže² a Generali Pojišťovnou a.s. Je to **Smlouva na úrazové pojištění pro členy pojistníka a další osoby.**

Rozsah pojištění:

Pojišťovna je povinna zaplatit škodu vzniklou úrazem a to zejména:

- při veškerých akcích a schůzkách;
- při přípravě a při aktivní účasti na kulturních akcích;
- při tělovýchově;
- při turistických a rekreačních akcích v ČR a v zahraničí;
- při krátkodobých brigádách organizovaných pojistníkem, pokud nevznikne nárok na plnění pojistné události podle zákona o pracovních úrazech;
- při společných cestách pořádaných pojistníkem z místa bydliště nebo pracoviště pojištěných osob do místa činností uvedených v předešlých bodech a zpět;
- při výkonu funkce jednotlivých funkcionářů organizace.

Pojištěné osoby

Pojištěnými osobami jsou nejen členové sdružení, ale také osoby připravující se na vstup do sdružení a účastní se akcí pořádanými těmito sdruženími. Dále jsou pojištěny osoby doprovázející účastníky akcí (např. organizátoři, funkcionáři, vedoucí oddílů, hospodářští pracovníci) a nečlenové, kteří se aktivně účastní akcí.

Hlášení pojistných událostí

Pojistnou událost za pojištěného oznámí pojistiteli příslušné pojištěné sdružení na tiskopisu pojistitele „**Oznámení o úrazu**“. Na něm příslušné pojištěné sdružení potvrdí, že zraněný byl v době úrazu pojištěnou osobou, že k úrazu došlo při činnosti, na kterou se vztahuje pojištění podle této Smlouvy. Tiskopisy musí být řádně a pravdivě vyplněny, opatřeny razítkem pojištěného sdružení a podpisem dvou statutárních zástupců přímo pojištěným sdružením pověřených. Bez předložení těchto dokumentů pojistitel neposkytne pojistné plnění. Pojistná událost musí být řádně doložena lékařským potvrzením.

POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

Další významnou pojišťovací dohodou je **rámcová pojistná smlouva o pojištění odpovědnosti za škodu** (opět mezi ČRD a Generali Pojišťovnou a.s.).

Smlouva obsahuje:

- pojištění obecné odpovědnosti za škodu a odpovědnosti za škodu z provozní činnosti;
- pojištění odpovědnosti zaměstnance za škodu způsobenou při výkonu zaměstnání (odpovědnost zaměstnance za škodu způsobenou zaměstnavateli).

² Pionýr je členskou organizací České rady dětí a mládeže

Předmět pojištění:

Pojištění se sjednává pro případ odpovědnosti pojištěného za škodu způsobenou jinému na životě, zdraví, poškozením, zničením věci nebo ztrátou věci krádeží vloupáním nebo loupeží, za jinou majetkovou újmu vyplývající ze škody na životě, zdraví a jinou majetkovou újmu vyplývající ze škody na věci jejím poškozením, zničením, ztrátou věci krádeží nebo loupeží.

Pojištěným se rozumí:

- vedoucí kolektivu dětí a/nebo mládeže ČRDM a/nebo členské organizace ČRDM;
- dobrovolník;
- ČRDM a/nebo členské organizace ČRDM.

Tento typ pojištění není zajišťován celkově, ale musí si ho každý zajistit přes pionýrskou skupinu a uhradit pojistnou částku.

CESTOVNÍ POJIŠTĚNÍ

Třetí smlouvou uzavřenou mezi ČRDM a Generali Pojišťovnou a.s. je **Pojistná smlouva pro cestovní pojištění pro členy jednotlivých sdružení pojistníka a další oprávněné osoby.**

Rozsah pojištění:

- léčebných výloh v zahraničí;
- osobních věcí a zavazadel;
- odpovědnosti za škodu.

I toto pojištění není zajišťováno celkově, ale musí si ho každý zajistit přes zastoupení pojišťovny a uhradit pojistnou částku.

Bližší podrobnosti a novinky týkající se pojištění znají vedoucí pionýrských skupin.

	<p><i>Přinejhorším ...</i></p> <p>Telefonní čísla záchranného integrovaného systému: Z mobilního i jiného telefonu: 112 Hasičský záchranný sbor: 150 Rychlá zdravotnická pomoc: 155 Policie České republiky: 158 Radiostanice: kanál č. 9</p>	
---	---	---